

Repertoriul jurisprudenței

Cauza T-275/17 **Michela Curto împotriva Parlamentului European**

„Funcție publică – Asistenți parlamentari acreditați – Articolul 24 din statut – Cerere de asistență – Articolul 12a din statut – Hărțuire morală – Comitetul consultativ privind hărțuirea la locul de muncă și prevenirea acesteia, în ceea ce privește plângerile depuse de asistenți parlamentari acreditați împotriva unor deputați în Parlamentul European – Decizie de respingere a cererii de asistență – Eroare de apreciere – Conținutul obligației de asistență – Durata procedurii administrative – Termen rezonabil – Refuz de comunicare a rapoartelor întocmite de comitetul consultativ”

Sumar – Hotărârea Tribunalului (Camera întâi) din 13 iulie 2018

1. *Funcționari – Obligația de asistență care revine administrației – Domeniu de aplicare – Foști funcționari sau agenți – Foști asistenți parlamentari acreditați*

(Statutul funcționarilor, art. 24)

2. *Funcționari – Obligația de asistență care revine administrației – Punere în aplicare în materie de hărțuire morală – Introducerea unei cereri de asistență – Respectarea unui termen rezonabil – Lungimea termenului*

[Statutul funcționarilor, art. 24 și art. 90 alin. (1)]

3. *Funcționari – Obligația de asistență care revine administrației – Domeniu de aplicare – Întindere – Control jurisdicțional – Limite*

(Statutul funcționarilor, art. 24)

4. *Funcționari – Hărțuire morală – Noțiune – Comportament care are drept obiect sau drept efect discreditarea persoanei interesate sau degradarea condițiilor sale de muncă – Cerința unui caracter repetitiv al comportamentului – Cerința unui caracter intenționat al comportamentului – Obiect – Lipsa cerinței unei intenții negative a hărțuitorului*

[Statutul funcționarilor, art. 12a alin. (3)]

5. *Funcționari – Hărțuire morală – Sursa hărțuirii – Autorul prezumat al hărțuirii – Membru al Parlamentului European – Includere*

(Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 31; Statutul funcționarilor, art. 12a)

6. *Funcționari – Obligația de asistență care revine administrației – Conținut – Obligația administrației de a examina plângerile în materie de hărțuire morală și de a-l informa pe autorul plângerii în legătură cu soluția dată – Condiție*

[Statutul funcționarilor, art. 24 și art. 90 alin. (1); Regimul aplicabil celorlalți agenți, art. 11]

7. *Funcționari – Obligația de asistență care revine administrației – Punere în aplicare în materie de hărțuire morală – Introducerea unei cereri de asistență – Respectarea unui termen rezonabil – Lungimea termenului*

(Statutul funcționarilor, art. 24)

8. *Funcționari – Obligația de asistență care revine administrației – Domeniu de aplicare – Obligația victimei hărțuirii morale de a solicita repararea prejudiciului cu prioritate unei instanțe naționale*

(Statutul funcționarilor, art. 24)

9. *Acțiuni introduse de funcționari – Acțiune în despăgubire – Anularea actului ilegal atacat – Prejudiciu moral care poate fi separat de nelegalitate și care nu poate fi reparat integral prin anulare*

(art. 340 TFUE)

1. Obligația de asistență nu este prevăzută exclusiv în favoarea funcționarilor și a agenților în funcție, ci putea fi de asemenea invocată și de foști funcționari sau de foști agenți.

Într-o situație în care autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă fusese legal sesizată cu o cerere de asistență într-un moment în care atât asistentul parlamentar acreditat, cât și membrul Parlamentului în cauză își exercitau funcțiile în cadrul instituției, s-a statuat deja că această autoritate abilitată să încheie contractele de muncă rămânea obligată să desfășoare o anchetă administrativă pentru fapte pretinse de hărțuire morală, independent de aspectul dacă, între timp, pretinsa hărțuire încetase sau nu încetase ca urmare a plecării unuia dintre protagoniști.

(a se vedea punctele 57 și 58)

2. Întrucât nici articolul 24, nici articolul 90 alineatul (1) din statut nu prevede un termen în care o cerere de asistență ar trebui introdusă, trebuie să se aplice cerința potrivit căreia o astfel de cerere trebuie introdusă într-un termen rezonabil în raport cu perioada în care faptele invocate într-o asemenea cerere au avut loc, care nu poate depăși, în principiu, cinci ani.

(a se vedea punctul 61)

3. În ceea ce privește măsurile care trebuiau luate într-o situație care intră în domeniul de aplicare al articolului 24 din statut, inclusiv în examinarea unei cereri de asistență, care conține afirmații referitoare la o hărțuire morală în sensul articolului 12a din statut din partea unui membru al unei instituții, administrația dispune de o largă putere de apreciere, sub controlul instanței Uniunii, în alegerea măsurilor și a mijloacelor de punere în aplicare a articolului 24 din statut. Controlul instanței Uniunii în această privință se limitează astfel la problema dacă instituția vizată a rămas în limite rezonabile și nu și-a utilizat puterea de apreciere în mod vădit eronat.

Definiția hărțuirii morale prevăzută la articolul 12a din statut se întemeiază pe o noțiune obiectivă și care, chiar dacă se întemeiază pe o calificare contextuală a unor acte și comportamente ale terților care nu este întotdeauna simplu de efectuat, nu presupune totuși să se efectueze aprecieri complexe, de tipul celor care pot decurge din noțiuni de natură economică, științifică sau chiar tehnică care ar justifica posibilitatea să se recunoască administrației o marjă de apreciere în aplicarea noțiunii în cauză. Prin urmare, în prezența unei afirmații privind nerespectarea articolului 12a din statut, trebuie

să se analizeze dacă autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă a săvârșit o eroare de apreciere a faptelor în ceea ce privește definiția hărțuirii morale prevăzută de această dispoziție, iar nu o eroare vădită de apreciere a acestor fapte.

(a se vedea punctele 74 și 75)

4. Hărțuirea morală este definită ca fiind o „conduită abuzivă” care, în primul rând, se manifestă prin comportament, limbaj, acte, gesturi și înscrisuri vădite „de lungă durată, repetată sau sistematică”, ceea ce implică faptul că hărțuirea morală trebuie înțeleasă ca un proces care se înscrie în mod obligatoriu în timp și presupune existența unor acțiuni repetate sau continue și care sunt „intenționate”, spre deosebire de cele „accidentale”. În al doilea rând, pentru a se încadra în această noțiune, comportamentele respective, limbajul, actele, gesturile sau înscrisurile trebuie să aibă drept efect să aducă atingere personalității, demnității sau integrității fizice sau psihice a unei persoane.

Astfel, nu este necesar să se stabilească faptul că comportamentele, limbajul, actele, gesturile sau înscrisurile în cauză au fost săvârșite cu intenția de a aduce atingere personalității, demnității sau integrității fizice sau psihice a unei persoane. Cu alte cuvinte, poate exista hărțuire morală fără să se demonstreze că autorul hărțuirii ar fi urmărit, prin acțiunile sale, să discrediteze victima sau să deterioreze în mod intenționat condițiile de muncă ale acesteia. Este suficient ca aceste acțiuni, din moment ce au fost săvârșite în mod voluntar, să fi determinat în mod obiectiv asemenea consecințe. În sfârșit, întrucât acțiunea în cauză trebuie, în temeiul articolului 12a alineatul (3) din statut, să aibă un caracter abuziv, rezultă că o calificare drept „hărțuire” este supusă condiției ca aceasta să prezinte o realitate obiectivă suficientă, în sensul în care un observator imparțial și rezonabil, dotat cu o sensibilitate normală și aflat în aceleași condiții, ar considera comportamentul sau actul în cauză ca fiind excesiv și criticabil.

(a se vedea punctele 76-78)

5. Articolul 9 alineatul (2) și articolul 11 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Parlamentului impun membrilor acestei instituții să respecte interzicerea hărțuirii morale prevăzute la articolul 12a din statut, întrucât interzicerea unui asemenea comportament, prevăzută în statut, este inspirată în realitate de valorile și de principiile definite în textele fundamentale și intră în domeniul de aplicare al articolului 31 din Carta drepturilor fundamentale, potrivit căruia „[o]rice lucrător are dreptul la condiții de muncă care să respecte sănătatea, securitatea și demnitatea sa”.

(a se vedea punctele 80 și 81)

6. Atunci când autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă sau, după caz, autoritatea împuternicită să facă numiri a unei instituții este sesizată, în temeiul articolului 90 alineatul (1) din statut, cu o cerere de asistență în sensul articolului 24 din statutul respectiv, aceasta trebuie, în temeiul obligației de asistență și dacă această autoritate este în prezența unui incident incompatibil cu ordinea și cu liniștea serviciului, să intervină cu toată energia necesară și să răspundă cu rapiditatea și cu sollicitudinea impuse de împrejurările din speță pentru stabilirea faptelor și pentru adoptarea în cunoștință de cauză a măsurilor adecvate. În acest scop, este suficient ca funcționarul sau agentul care solicită protecția instituției să aducă un început de dovadă cu privire la realitatea atacurilor la care afirmă că este supus. În prezența unor astfel de elemente, este de competența instituției în cauză să ia măsurile adecvate, în special efectuând o anchetă administrativă, pentru a stabili faptele aflate la originea plângerii, în colaborare cu autorul acesteia.

În prezența unor acuzații de hărțuire, obligația de asistență include în special datoria administrației de a examina cu seriozitate, cu rapiditate și cu deplină confidențialitate cererea de asistență în care este invocată hărțuirea și de a-l informa pe reclamant despre urmarea cererii sale.

(a se vedea punctele 97 și 98)

7. Întrucât statutul nu prevede o dispoziție specifică în ceea ce privește termenul în care administrația trebuie să desfășoare o anchetă administrativă, în special în materie de hărțuire morală, autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă este obligată în materie la respectarea principiului termenului rezonabil. În această privință, instituția sau organul Uniunii în cauză trebuie, în desfășurarea anchetei administrative, să se asigure ca fiecare act să fie adoptat într-un termen rezonabil în raport cu termenul anterior.

În această privință, încălcarea principiului respectării termenului rezonabil poate justifica anularea deciziei adoptate în urma unei proceduri administrative, precum cea de a doua decizie de refuz al asistenței, numai atunci când trecerea excesivă a timpului poate avea o incidență asupra conținutului însuși al deciziei adoptate în urma procedurii administrative.

(a se vedea punctele 101 și 104)

8. Obligația de asistență prevăzută la articolul 24 din statut urmărește apărarea funcționarilor și a agenților, de către instituția lor, împotriva acțiunilor terților, iar nu împotriva actelor care provin de la instituția însăși, al cărei control ține de alte dispoziții ale statutului. În aceste condiții, în sensul dispoziției menționate, alți funcționari, agenți sau membri ai unei instituții a Uniunii, precum doamna M., pot fi considerați terți.

Astfel, în conformitate cu articolul 24 al doilea paragraf din statut, în ceea ce privește prejudiciul moral pe care un agent pretinde că l-ar fi suferit ca urmare a acțiunilor unui membru al instituției Uniunii, acesta trebuie să urmărească în primul rând repararea unui asemenea prejudiciu prin intermediul unei acțiuni în despăgubire în fața unei instanțe naționale, fiind de la sine înțeles că, în aplicarea acestei dispoziții din statut, numai în cazul în care un astfel de prejudiciu nu ar putea fi reparat, autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă ar putea fi obligată să repare în solidar prejudiciile cauzate reclamantei prin astfel de acțiuni ale unui „terț” în sensul acestei dispoziții.

Totuși, în temeiul obligației de asistență, autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă poate fi obligată să îl asiste pe agent, în special din punct de vedere financiar, într-o astfel de urmărire a reparării prejudiciului în fața unei instanțe naționale.

(a se vedea punctele 111-113)

9. Anularea unui act afectat de nelegalitate poate constitui prin ea însăși repararea adecvată și, în principiu, suficientă a oricărui prejudiciu moral pe care acest act l-a putut produce, cu excepția cazului în care reclamantul demonstrează că a suferit un prejudiciu moral care poate fi separat de nelegalitatea care constituie temeiul anulării și care nu poate fi reparat integral prin această anulare.

(a se vedea punctul 114)